

Çocuk Cinsel İstismarcılarına Yönelik Bilgi ve Farkındalık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocuk Cinsel İstismarcılarına Yönelik Bilgi ve Farkındalık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18714>

Özet

Çocuk Cinsel İstismarcılarına Yönelik Bilgi ve Farkındalık Ölçeği (ÇCİBFÖ), yetişkinlerin çocuk cinsel istismarcılarının karakteristik özellikleri ve kullandıkları cinsel istismara uygun hale getirme metotları (**grooming**) hakkındaki bilgi düzeylerini ve farkındalıklarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, çocuk cinsel istismar ile mücadelede önleyici yaklaşımların temelini oluşturan toplumsal farkındalık bilimsel olarak değerlendirilmek için tasarlanmıştır. Ölçeğin psikometrik özellikleri, iki faktörlü bir yapıya sahip olduğunu ve yüksek düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Çocuk Cinsel İstismar, İstismarcı Karakteristikleri, Farkındalık, Geliştirme Ölçeği, Grooming, Psikometri, Yetişkin Farkındalık.

Yazarlar

M. Burak Gönültaş, H. Sarıçam

Amaç

Ölçeğin temel amacı, yetişkin bireylerin cinsel istismarcıların kullandıkları manipülatif teknikler (özellikle **grooming** süreci) ve istismarcıların genel davranışsal ve demografik özelliklerine dair ne kadar bilgi sahibi olduklarını tespit etmektir. Bu farkındalık düzeyinin belirlenmesi, koruyucu ve önleyici eğitim programlarının içeriğini optimize etmek ve hedef kitleye uygun stratejiler geliştirmek açısından kritik öneme sahiptir.

Yapı

Çocuk Cinsel İstismarcılarına Yönelik Bilgi ve Farkındalık Ölçeği (ÇCİBFÖ), teorik ve istatistiksel analizler sonucunda iki ana boyuttan oluşmaktadır:

Cinsel İstismara Uygun Hale Getirme Metotları (Grooming): Bu alt boyut, istismarcıların çocuğu ve çevresini manipüle ederek cinsel istismar için uygun ortamı hazırlama süreçlerine dair bilgi düzeyini ölçer.

Çocuk Cinsel İstismarcılarının Karakteristiği: Bu alt boyut, istismarcıların genel profilleri, suç geçmiçleri ve istismar eylemlerini gerçekleştirme biçimlerine dair yaygın algılar ve bilgileri değerlendirir.

Geçerlik

Ölçeğin yapısal geçerlik çalışması, yaşlar 18 ile 49 arasında değişen, iki farklı çalışma grubunda yer alan toplam 610 yetişkin katılımcı üzerinde gerçekleştirilmiştir. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonuçları, ölçeğin iki boyuta sahip olduğunu ve bu iki boyutlu yapıya, ölçülen özellikle ilgili toplam varyansın %48.80'ini açıkladığını göstermiştir. Madde faktör yükleri .40 ile .91 arasında değişerek, maddelerin ilgili faktörleri yeterli düzeyde temsil ettiğini kanıtlamıştır.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile iki faktörlü yapıya model uyumu test edilmiş ve uyum iyiliği değerleri şu şekilde hesaplanmıştır: $\chi^2 = 132.26$, $sd = 50$ ($\chi^2/sd = 2.64$), $RMSEA = .08$, $SRMR = .065$, $NFI = .94$, $RFI = .92$, $IFI = .96$, $CFI = .96$, $TLI = .95$. Bu değerler, modelin veri setine mükemmel veya kabul edilebilir düzeyde uyum sağladığını göstermektedir. Ölçüt geçerliliği (benzer ölçek geçerliliği) kapsamında, ÇCBFÖ ile Suçlulara Yönelik Algılar Ölçeği arasında yüksek düzeyde pozitif bir ilişki ($r = .64$) tespit edilmiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenirlilik analizleri, Cronbach alfa katsayıları kullanılarak yapılmıştır. Ölçeğin bütünü için elde edilen Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı oldukça yüksek olup ($\alpha = .94$), ölçeğin genel olarak tutarlı bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Cinsel İstismara Uygun Hale Getirme Metotları (Grooming) alt boyutu için iç tutarlılık katsayısı: $\alpha = .96$ (Mükemmel).

Çocuk Cinsel İstismarcısının Karakteristiği alt boyutu için iç tutarlılık katsayısı: $\alpha = .75$ (Kabul edilebilir).

Ayrıca düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları .32 ile .85 arasında değişmekte olup, bu aralık, tüm maddelerin ölçeğin ölçtüğü genel yapıyla anlamlı düzeyde ilişkili olduğunu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

ÇCBFÖ'nün yapısal geçerliliğini incelemek üzere hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. AFA, ölçeğin iki ana boyutta toplandığını göstermiş ve bu iki boyutun toplam varyansın %48.80'ini açıkladığını belirlenmiştir. Bu bulgu, ölçeğin teorik olarak öngörülen iki boyutlu yapıya desteklemiştir. DFA sonuçları ise ($\chi^2/sd = 2.64$ ve $CFI = .96$ gibi güçlü uyum indeksleri), iki faktörlü modelin veriyle uyumlu olduğunu ve ölçeğin yapısal bütünlüğünün doğrulandığını kesinleştirmiştir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme

Format: 7'li Likert derecelendirme. (1=Kesinlikle katılmıyorum, 4=Ne katılmıyorum ne katılmıyorum, 7= Kesinlikle katılmıyorum)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yetkinler

Yaş Grubu: 18-49 yaş arası

Popülasyon Detayları: İki farklı çalışma grubunda yer alan toplam 610 (366+244) yetkin katılımcı.

Test Metodolojisi: Psikometrik ölçek geliştirme çalışması, öz bildirim yöntemi.

Anahtar Kelimeler

Çocuk Cinsel İstismar, İstismarcı Karakteristikleri, Farkındalık, Geliştirme Ölçeği, Grooming, Psikometri, Yetkin Farkındalık.

Yazarlar ve İletişim

Yazar ORCID Tanımlama: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: mbgonultas@cumhuriyet.edu.tr

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2021 yılında yayınlanan akademik bir çalışmada ile tanıtılmıştır. Kullanım izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar M. Burak Gönültaş ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ölçeğin geliştirme çalışmasına ait makale Dergipark üzerinden erişime açılmıştır.

Referanslar

Gönültaş, B. M. & Sarçam, H. (2021). The Scale of Knowledge and Awareness About Child Molesters (KACMS): Validity and reliability study. *Turkish Journal of Applied Social Work*, 4(2), 116-126. <https://doi.org/10.54467/trjasw.1021951>

Makalenin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [cocuk-cinsel-istismarcilarina-yonelik-bilgi-ve-farkindalik-olcegi-toad.pdf](#)

Çocuk Cinsel İstismarcılarına Yönelik Bilgi ve Farkındalık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Cinsel istismarcı, geçmişinde başka suçları da işlemiş olabilir.

Cinsel istismarcılar çocuğa fiziksel olarak en yakın hale gelebilmek için çocuğu kaçırabilirler.

ARABPSYCHOLOGY.COM